

Rallipargi Autokool OÜ B-kategooria ja B1 alamkategooria mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekava

Juhi ettevalmistamise eesmärgid

Juhi ettevalmistamise eesmärgiks on luua võimalused, andmaks õpilasele teadmised, oskused ja hoiakud liikluses käitumiseks vastavalt B-ja B1 kategooria mootorsõidukijuhile kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele.

Juhi koolituse eesmärk

Juhi koolituse eesmärgiks on luua eeldused vastutustundliku juhi liikluskäitumise kujunemiseks. Üldeesmärgile tuginedes on juhi koolituse eesmärgiks luua eeldused juhi ohutu, iseseisva, teisi liiklejaid arvestava ja keskkonda säästva käitumise kujunemisele.

Nõuded õpingute alustamiseks

Koolituskursusele võetakse õppima B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust taotlev isik, kelle alaline elukoht on Eestis ja kes on õppetöö alustamise ajaks vähemalt 15,5-aastane. Lisaks peab koolituskursusele vastuvõtmiseks isik omama taotletava kategooria mootorsõiduki juhtimist lubava märkega kehtivat tervisetõendit.

Õpetamise korralduslikud alused

Juhi ettevalmistamine toimub esmaõppe korras liiklusteooriaõppe ja õppesõitude vormis.

Juhi esmaõppe jaguneb algastmeõppeks ja lõppastmeõppeks. Algastme koolituse teooriaõpe toimub auditoorsete teorialoengutena ja 1 praktikumina pimeda aja koolitusel. Vajadusel toimuvad konsultatsioonid õpetajaga. Kui õpilasel ei ole võimalik osaleda mõnes loengus, toimub loeng individuaalselt, kokkuleppel õpetajaga. Liiklusteooria auditoorse õppevormi ühe õppetunni kestus on 45 minutit. Õppesõidutunni kestus on 45 minutit. Õppesõidu tundide vahel peab olema puhkepaus vähemalt 15 minutit. Koolituskursuse pikkus esmaõppel on vähemalt kuus nädalat.

Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks

Õppekava jaguneb kolmeks mooduliks. Õppemeetodite valikul lähtume õppeprotsessi eesmärkidest, õpiväljunditest, õpilaste kogemustest ning nende eripäradest. Samuti vastavalt tunni eripäradest ning õppegruppi suuruselt. Õppimine on protsess, mille käigus tuleb õpitavad teadmised siduda isiklike kogemustega. Kasutame konstruktivistlikku õppekäsitlust mis tähendab, et õpilastele luuakse õpikeskkond, milles õpilane saab aktiivselt ise kogedes, planeerides, informatsiooni töödeldes ning seoseid luues õppida aktiivselt.

Õppekava läbimisel on õpilasel vajalik teha iseseisvat tööd. Vajalik on lugeda õppejõu poolt koostatud õppematerjale autokooli e-keskkonnas, sõiduauto kasutusjuhendit, liiklusseadust, Liikluskindlustuse seadust ja teisi liiklusalaseid õigusakte. Iga õpilane koostab individuaalse õppeplaani. Iseseisva töö maht vastavalt vajadusele, et saavutada aine õpiväljundid. Iseseisva töö mahtu ei arvestata vähimate õppemahtude hulka.

Õpilase kitsaskohad õpiväljundites selgitatakse välja õpetaja ja õpilase koostöös. Sõiduõppesse on võimalik kaasata juhendaja. Juhendaja roll õppetöös on kaasa aidata õpilase arengule ja kinnistada autokoolis omandatud teadmisi läbi täiendava praktilise sõidukogemuse. Tagamaks parimat tulemust, teevad õpetaja ja juhendaja koostööd, et juhendaja saaks kaasa aidata just selles osas, milles õpilane tunneb vajakajäämisi.

Kasutatavad teooria- ja sõiduõppe meetodid

Suhtluspõhine loeng - Planeerime ülesandeid, mille abil üliõpilasi loengus õppimisse kaasata. Suhtluspõhises loengus vähendatakse informatsiooni edastamisele kulutatavat aega ning kaasatakse üliõpilasi mitmesuguse ülesannete abil aktiivselt õppima juba loengus. Kaasavate ülesannete eesmärgiks on eelteadmiste esiletoomine, huvi äratamine, vahekokkuvõtete tegemine või õpitavale rakendusvõimaluste leidmine. Samuti annab ülesannete tegemine nii õppejõule kui üliõpilasele tagasisidet õppimise kulgemisest ja võimaldab vajadusel teha muutusi õpetamises või õppimises. Erinevusena võib välja tuua, et ülesannetele kulutatav aeg on suhtluspõhise loengu puhul lühike (5-6 minutit ühele ülesandele) ning neid on loengu jooksul 2-3. Ka suhtluspõhise loengu puhul on oluline osakaal ikkagi õppejõu esitataval uuel infol.

Arutelus - Arutelu kasutamine õppetöös toetab mitmete eesmärkide saavutamist: õpitava materjali mõistmine ja meeldejäätmine; analüüsi-, sünteesi- ja seoste loomise oskuse

arendamine; hoiakutest teadlikuks saamine; probleemi mitmetahulisuse mõistmine; võistlevate seisukohtade hindamise oskuse arendamine; suulise eneseväljenduse harjutamine. Arutelus on olulised nii teoreetilised teadmised kui ka õpilaste kogemused ning seetõttu saab õppejõud arutelude käigus väärtustada õpilaste kogemusi ja seisukohti.

Juhtumianalüüs – selle eesmärgiks on teadmiste saamine, analüüsioskuste arendamine ning hinnangute ja väärtustega seotud arusaamade mõjutamine. Juhtumianalüüsi kasutatakse loengu või seminari alguses, et panna õpilased probleemi üle mõtlema. Sellisel juhul pakuvad õpilased kõigepealt tõlgendusi ja lahendusi olemasolevatest teadmistest ja arusaamadest lähtuvalt, alles seejärel õpitakse teooriat ning vaadeldakse juhtumit uuesti teoreetiliste teadmiste valguses. Samuti võib juhtumianalüüsi kasutada vastupidises järjekorras: enne omandatakse teooria, seejärel tõlgendatakse juhtumit käsitletud teooria valguses.

Küsimustik – võimalik kontrollida õpilaste arusaamu õpitavast, õpilaste tähelepanu võime selgitamine, varasemate teadmiste selgitamine.

Visualiseerimine (fotod, videod) – olukordade selgitamine tuginedes fotole või õppevideo vaatamisele, sealt tekkinud olukordade või probleemülesannete lahendamine ja selgitamine kasutades suunavaid ja avatud küsimusi.

Pildi sisse minek – õpilane paneb end mingisse rolli läbi mille üritab omandada õpitavat või lahendada probleemülesannet.

Olustiku seostamine – näidete toomine igapäevaste olukordade kohta, millega õpilased on üldjuhul kokku puutunud. Õpilasel tekivad paremini seosed, kui tal on silme ees mõni tuttav olukord, mille külge õpitavat siduda. Google maps.

Rühmatöö – Rühmal tervikuna on ühine eesmärk ja iga rühmaliikme tulemusi arvestatakse individuaalselt. Rõhk on vastastikusel õpetamisel: panust arvestatakse sõltuvalt sellest, kuidas õpilane edeneb oma eelmise tasemega võrreldes. Õpilased leiavad püstitatud probleemile lahendusi ühiselt, rühmadena töötades. Selle tulemusena annab iga rühma liige individuaalse panuse töö õnnestumisse ja vastutab ühistöö tulemuste eest, areneb õpilaste omavaheline koostöö ja suhtlemine.

Arengutreening - Arengutreening tähendab indiviidi võimaluste avastamist ja arendamist, tagades toetuse ja võimaldades katsetada. Seetõttu on treeneri tõeliseks proovikiviks see, kuidas viia passiivses tarbijarollis olev õpilane aktiivsesse tootja rolli.

Hindamismeetodid ja kriteeriumid

Õppekava jaguneb kolmeks mooduliks. Iga järgneva mooduli läbimise eelduseks on eelneva mooduli läbimine ja selles määratud õpiväljundite saavutamine. Õpiväljundite saavutamist teooriaõppes kontrollib õppejõud iga teooriatunni lõpus arutelude käigus.

Sõidutunni alguses peale õppeteema tutvustamist püstitab õpilane endale eesmärgi. Sõidutunni lõppedes õpetaja ja õpilane analüüsivad kas õpilane saavutas sõidutunni alguses enda püstitatud eesmärgid ja koos jõutakse ühise otsuseni õpiväljundite saavutamise kohta.

Õpilane annab iga sõidutunni lõpus vastavalt ühisest otsusest hinnangu kas õpiväljundid on saavutatud, „A”- arvestatud, siis loetakse antud sõidutunni teema sooritatuks. Kui ühise otsuse hinnang on „MA”- mitte arvestatud, siis tuleb õpilasel korrata antud sõidutunni teemat seni, kuni saab positiivse hinnangu.

Õppekava läbimisel sooritab õpilane liiklusteooria ja sõidueksami. Liiklusteooriaeksam kestab 45 minutit ning koosneb 60 valikvastustega küsimusest, millest õigesti peab olema vastatud 54 küsimusele. Kasutatakse mitteeristavat hindamist. Hindamine toimub „sooritas“ või „ei sooritanud“. Liiklusteooriaeksam võib toimuda paber kandjal või elektrooniliselt ning toimub autokooli ruumides, vastavalt eelnevale kokkuleppele teooriaõpetajaga.

Sõidueksam läbiviimisel ja hindamisel tuginetakse Majandus- ja kommunikatsioonministri määrusele nr. 50 „*Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele*“

Esmaabikoolitus Juhi esmaõppe algastme koolituskursuse käigus peab õpilane läbima „Liiklusseaduse” § 100 lõike 8 kohase esmaabikoolituse. Esmaabikoolitus läbitakse ettevõttes Rahvakoolitus-ELU, kes omab Sotsiaalministeeriumi koolitusluba 38/2010 ning kellega on sõlmitud koostööleping. Autokooli tuleb esitada esmaabi koolituse tunnistusest koopia, kas paber kandjal või digitaalselt.

B-kategooria esmaõppe õppeainete mahud teemade lõikes (Tabel 1)

Juhi esmaõppe algaste					
Teooriaõpe			Sõiduõpe		
Teema nr	Moodul	Õppetunde	Teema nr	Moodul	Õppetunde
T 1	Moodul 1	10	S 1	Moodul 1	2
T 1.1	Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest.	1	S 1.1	Juhi tööasend ja turvavarustus.	1
T 1.2	Iseseisvaks õppimiseks juhendamine.	1	S 1.2	Sõiduki käsitlemine	1
T 1.3	Liiklus kui süsteem.	2			
T 1.4	Ohutu liiklemise põhimõtted.	2			
T 1.5	Teiste liiklejatega arvestamine.	1			
T 1.6	Sõiduki turvalisus.	1			
T 1.7	Inimene sõidukijuhina.	2			
T 2	Moodul 2	10	S 2	Moodul 2	14
T 2.1	Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites.	2	S 2.1	Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel.	4
T 2.2	Sõidujärjekord sõites.	3	S 2.2	Sõidu lõpetamine ja parkimine	10
T 2.3	Sõidu eripära, asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis.	1			
T 2.4	Sõiduki peatumine ja sõidu lõpetamine	2			
T 2.5	Käitumine liiklusõnnetuse korral.	2			
T 3	Moodul 3	7	S 3	Moodul 3	6
T 3.1	Möödasõit, möödumine ja überpõige.	2	S 3.1	Möödasõit, möödumine ja überpõige. Maanteesõit	1
T 3.2	Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil.	1	S 3.2	Sõiduki juhtimine planeeritud teekonnal.	2
T 3.3	Keskkonda säästev auto kasutamine.	1	S 3.3	Keskkonda säästev sõiduki juhtimine.	2
T 3.4	Sõiduki juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes	1	S 3.4	Algastme libedasõidu riskivältimise harjutused	1
T 3.5	Peatamisteeconna pikkust mõjutavad tegurid	2			

Juhi esmaõppe algastme pimedaja koolitus *					
PT	Pimeda ajal sõiduki juhtimine	1	PS	Pimeda ajal sõiduki juhtimine	1
TE	Teooriaeksam	1	SE	Sõidueksam	1
Kokku esmaõppe algastes		29	Kokku esmaõppe algastes		24
Esmaõppe algastme liiklusteooria- ja sõidueksam Maanteeametis					
Esmase juhiloa saamine					
Lõppastme koolitus					
Teoriaõpe			Sõiduõpe		
LT 1	Keskkonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis. Käitumine libedates teoludes	3	LS 1	Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine.	1
LT 2	Libedasõidu riskivältimise praktikum.	1	LS 2	Libedasõidu riskivältimise harjutused õppeväljakul.	1
Kokku lõppastme koolituses		4	Kokku lõppastme koolituses		2

1. ESMAÕPPE ALGASTE AINEKAARDID

Teoriaõpe (Tabel 2)

T 1.1.	Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teoriaõppe 1. moodulisse.
Aine maht	1 õppetund
Aine läbimise eeltingimused	Pole
Aine lühikirjeldus	Antakse ülevaade juhiloa saamise tingimustest ja korrast, juhikoolituse eesmärkidest ja juhi õppekavast, õppetöö korraldusest ja õppetööd reguleerivatest dokumentidest. Seatakse koolitusele ühised eesmärgid.
Aine üldeesmärgid	Luaa eeldused ülevaate saamiseks juhiloa saamise tingimustest ja korrast, õppetöö korraldusest, sisust ja mahust. Luaa eeldused olukorrale, kus juhi ettevalmistamise riikliku õppekavaga seatud juhi koolituse eesmärgid ja õpilase juhilubade saamisega ning juhi koolitusega seotud eesmärgid langeksid võimalikult palju kokku.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> · teab juhiloa saamise tingimusi ja korda; · teab õppetöö korraldust; · teab õppetööd reguleerivaid õigusakte ja dokumente; on omaks võtnud juhi ettevalmistamise riikliku õppekavaga seatud juhi koolituse eesmärgid.
Iseseisva töö sisu	Kohustusliku kirjanduse lugemine
Kohustuslik kirjandus	Autokooli õppekava, Autokooli koolitusleping. Õppetööd reguleerivad õigusaktid. Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad. (2011). <i>Riigi Teataja I._39</i> . https://www.riigiteataja.ee/akt/128062011039 Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele. (2011).). <i>Riigi Teataja I._18</i> . https://www.riigiteataja.ee/akt/128062011018
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Tundi alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel toimub suhtluspõhine loeng ning arutelu lühikirjelduses toodud teemadel.
Hindamismeetodid	Arutelu, koolitusleping.
Hindamiskriteerium	Osales arutelus, koolitusleping on sõlmitud.

T 1.2.	Iseseisvaks õppimiseks juhendamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Aine maht	1 õppetund
Aine läbimise eeltingimused	Läbitakse samaaegselt ainega "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest".
Aine lühikirjeldus	Lisaks kohustuslikele teooriatundidele ja sõidutundidele on kursuse raames palju iseseisvat tööd. Aine raames täpsustatakse iseseisva töö sisu ja mahtu. Aidatakse õpilasel koostada individuaalne õppeplaani – õppetöö ajaline jaotus, iseseisev töö, õppimine juhendajaga jms. Rõhutatakse õpilase aktiivset rolli õppetöös ja vajadust võtta vastutus oma õppimise eest.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused vastutuse võtmiseks oma õppimise eest ja aidata õpilasel koostada individuaalne õppeplaani.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> · on valmis vastutama oma õppimise eest; · on koostanud individuaalse õppeplaani; · teab kuidas autokool iseseisvat õppimist toetab ja kellelt vajadusel abi saab.
Iseseisva töö sisu	Iga õpilane koostab endale individuaalse õppeplaani.
Kohustuslik kirjandus	Autokooli e-õppekeskkonna teemakohased õppematerjalid.
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamise ja õpiväljundite tutvustamisega. Järgneb suhtluspõhine loeng aine lühikirjelduses toodud teemadel ning arutelu.
Hindamismeetodid	Arutelu, individuaalse õppekava koostamine.
Hindamiskriteerium	Osalet arutelus, individuaalne õppeplaani on koostatud.

T 1.3.	Liiklus kui süsteem
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Aine maht	2 õppetundi
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe ained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ning ” Iseseisvaks õppimiseks juhendamine”.
Aine lühikirjeldus	Liiklus koosneb mitmest osast – tee, liikleja, sõiduk, seadusandlus – moodustades süsteemi. Süsteemi erinevad osad on vastasmõjus – muutused ühes kutsuvad esile ka muutused teistes. Antakse ülevaade olulisemast süsteemi erinevate osade kohta – terminind, liiklusalane seadusandlus, sõiduk, liikluskorraldusvahendid jms.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused mõistmaks liiklust kui süsteemi.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> · teab liiklussüsteemi erinevate osadega seotud terminoloogiat; · teab liikluskorraldusega seotud põhimõtteid; · mõistab liiklust kui süsteemi ja enda rolli selle süsteemi osana; · teab liikluse positiivset ja negatiivset mõju inimese elule ja tervisele.
Iseseisva töö sisu	Lugeda läbi liiklusseaduse teemaga seotud osa (https://www.riigiteataja.ee/akt/117032011021?leiaKehtiv#). Ära õppida liiklusmärkide ja teekattemärgistuse tähendused. Lahendada teemakohaseid liiklusteste. Tutvuda e-õppekeskkonnas teemakohaste materjalidega.
Kohustuslik kirjandus	Liiklusseaduse 1.peatükk 3. jagu.
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb suhtluspõhine loeng, mida toetavad erinevad videofilmid ja arutelud. Visualiseerimine.
Hindamis meetodid	Arutelu
Hindamiskriteerium	Osa arutelus.

T 1.4.	Ohutu liiklemise põhimõtted
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Aine maht	2 õppetundi
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud ained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ja ” Iseseisvaks õppimiseks juhendamine”.
Aine lühikirjeldus	Võimalikke ettetulevaid liiklusolukordi on väga palju ja neid ükshaaval selgeks õppida ei ole võimalik. Aine raames analüüsitakse tüüpilisemaid liiklusolukordi ja arutletakse, millised on juhi võimalused tagada ohutus nendes olukordades. Sõnastatakse ühiselt ohutu liiklemise põhimõtted. Omandatakse piki- ja külgsuuna ning sõidukiiruse valikuga ja märguannete kasutamisega seotud reeglid.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused isiklike ohutu liiklemise põhimõtete väljatöötamiseks.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> · mõistab, et peamised ohutu liiklemise põhimõtted on õigete tähelepanekute tegemine, oludele vastava sõidukiiruse valik, õigeaegsed ja piisavad märguanded, ohutu piki- ja külgsuuna hoidmine, liiklusreeglitest kinnipidamine ja teiste liiklejatega arvestamine; · teab piki- ja külgsuuna ning sõidukiiruse valikuga seotud reegleid; · teab märguandeid ja nende kasutamisega seotud reegleid;
Iseseisva töö sisu	Töö kohustusliku kirjandusega
Kohustuslik kirjandus	Õpetaja poolt koostatud õppematerjal, Liiklusseaduse paragrahvid: 18; 33; 39; 46; 47; 48; 49; 50.
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Uue teema käsitlemisel tutvustatakse esmalt õpiväljundeid ja püstitatakse tunni eesmärk. Õpilased arutlevad mida nad antud teemast juba teavad, kaardistatakse nende teadmised suurele paberile. Seejärel toimub suhtluspõhine loeng koos aruteluga, õpetaja toob näiteid isiklikest kogemustest. Õpilased jagatakse rühmadeks ning nad toovad välja vähemalt kolm tagajärge igast etteantud põhjustest. <ul style="list-style-type: none"> · põhjus vale sõidukiiruse valik, mis võib juhtuda? · põhjus õigeaegsed ja piisavad märguanded mis võib juhtuda? · põhjus ohutu piki- ja külgsuuna hoidmine Pärast toimub arutelu ning õpilased põhjendavad oma valikuid.
Hindamis meetodid	Arutelu.
Hindamiskriteerium	Osales arutelus, Õpilane oskab leida ühisosa, pikivahe, kiirus ning teab milliseid tagajärgi toovad kaasa vale otsused, aktiivne osalemine arutelus.

T 1.5.	Teiste liiklejatega arvestamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Aine maht	1 õppetund
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud ained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ja ” Iseseisvaks õppimiseks juhendamine”.
Aine lühikirjeldus	Liiklejate käitumises on vanusest, kogemusest, kasutatavast sõidukist jms tulenevaid erisusi. Neid erisusi teades oskab juht teiste liiklejatega paremini arvestada. Ühe liikleja poolt tehtud viga ei vii vältimatult õnnetuseni kui teine pool teab mida ette võtta õnnetuse ärahoidmiseks. Arutletakse selle üle, milliseid liiklejate rühmi on, millised on nende käitumise eripärad ja kuidas iga liikleja saab neid eripärasid teades ohutuse tagada.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused teiste liiklejatega arevestava käitumise kujunemiseks.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> ✓ teab, et liikluses osaleb erinevaid liiklejate rühmi; teab erinevate liiklejate rühmade käitumise eripärasid; teab erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega (nt vähem kaitstud liiklejate, suurte sõidukite, eritalituse sõidukite jt) seotud ohtu suurendavaid tegureid; ✓ omab valmidust liikluses ohutuse tagamiseks arvestama eripäradega, mis on seotud erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega; ✓ mõistab teiste liiklejatega ja sõitjatega arvestamise tähtsust; ✓ on motiveeritud arvestama teiste liiklejate ja sõitjatega, eelkõige vähem kaitstud liiklejatega ja tagama oma käitumisega nende ohutuse.
Iseseisva töö sisu	Töö kohustusliku kirjandusega
Kohustuslik kirjandus	Liiklusseaduse paragrahvid: 16; 17; 33; 35; 36; 37; 49; 68
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Uue teema käsitlemist tutvustatakse õpiväljundeid ja püstitatakse eesmärk. Järgnevalt toimub suhtluspõhine loeng mille käigus kasutatakse probleemülesandeid ja näitlikustamist ning toimub arutelu.
Hindamismeetodid	Arutelu.
Hindamiskriteerium	Osales arutelus.

T 1.6.	Sõiduki turvalisus
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1.moodulisse.
Aine maht	1 õppetund
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud ained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ja ” Iseseisvaks õppimiseks juhendamine”.
Aine lühikirjeldus	Autotööstus areneb väga kiiresti. Sõidukite tootjad pööravad järjest suuremat rõhku sõidukite turvalisusele. Tehnikasaavutusi saavad juht ja sõitjad enda ohutuse suurendamiseks kasutada teades sõidukis oleva turvavarustuse tööpõhimõtet ning kuidas turvavarustust õigesti kasutada. Kõige parem on turvavarustuse õige kasutamise vajadust selgitada külastades turvahalli.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused turvavarustuse õigeks kasutamiseks vajalike teadmiste ja oskuste kujunemiseks ja motivatsiooni suurenemiseks kasutada turvavarustust.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> · mõistab auto kasutaja juhendiga tutvumise olulisust; · teab peamisi tänapäeva sõidukites kasutuses olevaid aktiivse ja passiivse turvalisuse elemente ja nende tööpõhimõtet (turvavöö kinnitamine ja istumisasendi reguleerimine, kaassõitja turvavarustuse kinnitamine, pagasi õige paigutus ja kinnitamine); · teab turvavarustuse vale kasutamisega või mittekasutamisega seotud ohte ja on enam motiveeritud turvavarustust kasutama; · teab nõudeid sõitjate ja veoste veole ja turvavarustuse kasutamisele; · teab sõidukist väljumisel ja sellesse sisenemisel vajalikke ettevaatusabinõusid; teab nõudeid kasutatava mootorsõiduki tehnoseisundile; · teab keskkonnaga seonduvaid nõudeid sõiduki kasutamisel; · teab kasutatava sõiduki lisa- ja mugavusseadmete mõju liiklusohutusele ja sõiduki juhitavusele.
Iseseisva töö sisu	Tutvuda vähemalt ühe sõiduki kasutusjuhendiga leidmaks juhiseid antud sõiduki turvavarustuse kasutamiseks.
Kohustuslik kirjandus	Sõiduki kasutusjuhend. Liiklusseaduse paragrahvid: 30; 33; 34;
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Uue teema käsitlemist tutvustatakse õpiväljundeid ja püstitatakse eesmärk. Järgnevalt toimub suhtluspõhine loeng ning seejärel grupitöö (teemad: Aktiivne turvalisus, Passiivne turvalisus, Veose turvalisus). Grupitöö eesmärk kui palju õpilased teavad turvalisusest mootorsõidukis. Arutelu pärast grupitööd, Mida grupp sellest teemast teadis, kui palju teised grupid oskavad sinna juurde lisada. Peale arutelu õppefilmi „Turvaline teekond“ vaatamine, millele järgneb arutelu, mida õpilased nägid filmis, millist turvavarustust ja milline oli turvalisus. Visualiseerimine.
Hindamismeetodid	Rühmatöö sõiduki aktiivse ja passiivse turvavarustuse kohta.
Hindamiskriteerium	Osalet rühmatöös.

T 1.7.	Inimene sõidukijuhina
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1.moodulisse.
Aine maht	2 õppetundi
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud ained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ja ” Iseseisvaks õppimiseks juhendamine”.
Aine lühikirjeldus	Inimestena oleme erinevad. Erinevused võivad olla tingitud kaasasündinud teguritest (sugu, isiksuse omadused, impulsiivsus, kognitiivsed funktsioonid), elu jooksul välja kujunevatest teguritest (vanus, kogemused, hoiakud, väärtused, motiivid, iseloom jms) ning kiiresti muutuvatest asjaoludest (väsimus, tervislik seisund, emotsioonid, joove jms). Arutletakse selle üle, kuidas nendest teguritest tulenevat negatiivsed mõju juhi käitumisele saab vältida.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused mõistmaks erineva liikluskäitumise põhjuseid, saada teadlikuks enda isikuga seotud liikluskäitumist mõjutavatest tugevatest ja nõrkadest külgedest. Luua eeldused strateegiate väljatöötamiseks neid kahjulikke mõjusid vähendada.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> · teab inimeste erineva liikluskäitumise põhjuseid; · teab kuidas sõidu motiivid, sõiduteekonna ja aja planeerimine, sotsiaalne surve, juhi seisund ja teadlikus enda juhtimisvõimest (sealhulgas liigne enesekindlus, oma võimekuse tõestamise soov) mõjutavad juhi käitumist; · teab enda isiksuseomadustest, hoiakutest ja elustiilist tulenevaid võimalikke riske liikluskäitumisele; · on enda jaoks välja töötanud strateegiad isiksusega ja tervisliku seisundiga seotud liikluskäitumist mõjutavatest asjaoludest tulenevate kahjulike mõjude vältimiseks; · on rohkem motiveeritud väärtustama ohutust ja keskkonna säästlikkust, elu üldistes eesmärkides ja käitumises.
Iseseisva töö sisu	Töö kohustusliku kirjandusega.
Kohustuslik kirjandus	Liiklusseaduse paragrahvid.
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Uue teema käsitlemist tutvustatakse õpiväljundeid ja püstitatakse eesmärk. Õppetunnis kasutatakse suhtluspõhist loengut, koos õpetaja enda näidetega liiklusest. Õppimise etapis toimub rühmatööna juhtumianalüüs. Õpilased teevad loengus impulsiivsuse testi ning töötavad välja enda jaoks strateegiad isiksusega ja tervisliku seisundiga seotud liikluskäitumist mõjutavatest asjaoludest tulenevate kahjulike mõjude vältimiseks.
Hindamismeetodid	Arutelu läbi avatud küsimuste. Esimese mooduli kohta valikvastustega test.
Hindamiskriteerium	Osalemine arutelus ja rühmatöös. Esimese mooduli kohta valikvastustega test 90 % vastustest õigesti vastanud järgmiseks loenguks.

T 2.1.	Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 2. moodulisse.
Aine maht	2 õppetundi, iseseisev töö vähemalt 2 tundi
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. moodul.
Aine lühikirjeldus	Üheks ohutu liiklemise eelduseks on valida teel otse sõites ja manöövri sooritamisel õige asukoht. Omandatakse sõidu alustamise ja sõiduki asukoha valikuga seonduvad reeglid. Arutletakse, kuidas tagada sõidu alustamisel ohutus, milliseid ettevalmistusi tuleb sõiduks teha, millised on tee erinevad osad ja nende otstarbed; mille järgi ära tunda eraldi rada ühissõidukile, kergliiklejatele jms; kui sõiduradasid on mitu, siis milline rada valida; kuidas saab juht õige paiknemisega teel riske vältida. Analüüsitakse sõiduki asukohaga sõites seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid oleks saanud ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Luuu eeldused sõitmisel õige asukoha valikuks vajalike teadmiste kujunemiseks ja motivatsiooni suurenemiseks sõidu planeerimisega riske vältida ning keskkonda säästa.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> · teab kuidas sõitu ohutult alustada; · teab tee erinevaid osi ja nende otstarvet; · teab sõiduki asukoha valikuga seotud reegleid; · teab kuidas valida asukohta teel riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil; · on rohkem motiveeritud oma sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima.
Iseseisva töö sisu	Vaadata läbi LS § 35 – 38, 84, 89, lahendada temaatilised küsimused liiklustestides.
Kohustuslik kirjandus	Vaadata läbi LS § 35 – 38, 84, 89
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Uue teema käsitlemist tutvustatakse õpiväljundeid ja püstitatakse eesmärk. Järgneb suhtluspõhine loeng, õilaste poolt küsimuste analüüsimine ja vastuste leidmine. Analüüsitakse slaididel olevaid situatsioone, ohud, millega tuleb arvestada ja paiknemine pööretel.
Hindamismeetodid	Arutelu.
Hindamiskriteerium	Oslenuu arutelu.

T 2.2.	Sõidujärjekord sõites
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 2. moodulisse.
Aine maht	3 õppetundi, iseseisva töö maht 3 tundi
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. moodul.

Aine lühikirjeldus	Üheks ohutu liiklemise eelduseks on õige sõidujärjekorra määramine teede lõikumisalade ja teega külgnevate alade ületamisel. Omandatakse teede ristumis- ja lõikumisaladel ning raudteeülesõidukohtadel ja õuelade, parklate, jalgrattateede, teega külgnevate alade, raudtee, trammitee jms ületamisel sõidujärjekorra määramisega seotud reeglid. Analüüsitakse teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõiduga seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid oleks saanud ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Luuu eeldused ristmike ja teega külgnevate alade ületamisel õige sõidujärjekorra määramiseks vajalike teadmiste kujunemiseks ja motivatsiooni suurenemiseks ristmikel sõites võimalikke ohte vältida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> · oskab rakendada probleemülesannete lahendamisel teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõidujärjekorra määramisega seotud liiklusreegleid; · omab ülevaadet teede lõikumisalade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest; · on rohkem motiveeritud teede lõikumisalade ja teega külgnevate alade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud võimalikke ohte vältima.
Iseseisva töö sisu	Vaadata läbi LS § 56 – 58, lahendada temaatilised küsimused liiklustestides.
Kohustuslik kirjandus	Õpetaja poolt koostatud õppematerjal ja Liiklusseaduse paragrahvid: 17; 18; 19; 35; 37; 56; 57; 58; 59; 60.
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Uue teema käsitlemist tutvustatakse õpiväljundeid ja püstitatakse eesmärk. Seejärel toimub suhtluspõhine loeng ning arutelu. Probleemülesannete lahendamine. Olustiku seostamine.
Hindamismeetodid	Hindamismeetodina kasutatakse probleemülesannete lahendamist ja õpilaste küsitlemist.
Hindamiskriteerium	Osalenud probleemülesannete lahendamisel.

T 2.3.	Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 2. moodulisse.
Aine maht	1 õppetund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. moodul.
Aine lühikirjeldus	Omandatakse asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seonduvad reeglid. Asulavälisel teel ja kiirteel sõiduki juhtimine erineb asulas sõidust peamiselt sõidukiiruse poolest. Suurema sõidukiirusega kaasneb oht õnnetuse korral rohkem viga saada; midagi olulist võib tähele panemata jääda; kui ohtu märgatakse, siis on vähem aega õige otsuse vastuvõtmiseks ja tegutsemiseks. Lubatud sõidukiirust ületatakse siin ka rohkem - sõit tundub ohutum, sõidukiiruse hüpnos jms. Kuid ka väljaspool asulat ja kiirteel saab ohutult sõita – valides oludele vastava sõidukiiruse ja hoides enda ümber tegutsemiseks piisavalt ruumi. Analüüsitakse asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas oleks saanud neid ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Luuu eeldused asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimiseks ja ohtude vältimiseks vajalike teadmiste kujunemiseks. Luua eeldused motivatsiooni suurenemiseks järgida ka asulavälisel teel ja kiirteel sõites sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoida ohutut piki- ja külgvahet.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> · teab asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud reegleid; · teab sõiduki juhtimise eripära asulavälisel teel ja kiirteel võrreldes sõiduki juhtimisega asulas; · omab ülevaadet asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest; · on rohkem motiveeritud järgima asulavälisel teel ja kiirteel sõiduki juhtides sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoidma ohutut piki- ja külgvahet.
Iseseisva töö sisu	Liiklusseadusega, lahendada temaatilised küsimused testides.
Kohustuslik kirjandus	Liiklusseaduse paragrahvid: 15; 50; 66; 67.
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Uue teema käsitlemist tutvustatakse õpiväljundeid ja püstitatakse eesmärk. Järgneb suhtluspõhine loeng ning arutelu. Arutelud, kordamisküsimustele vastamine.
Hindamismeetodid	Hindamismeetodina kasutatakse õpilaste küsitlemist.
Hindamiskriteerium	On osalenud aruteludes ja küsimustele vastamises.

T 2.4.	Sõiduki peatumine ja sõidu lõpetamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 2. moodulisse.
Aine maht	2 õppetundi
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. moodul.
Aine lühikirjeldus	Peatumine ja parkimine ning hädapeatamine peavad toimuma selliselt, et muud liiklust ei takistata. Omandatakse peatumise ja parkimise ning hädapeatumisega seotud reeglid. Lahendatakse peatumise ja parkimisega ning hädapeatamisega seotud probleemülesandeid. Analüüsitakse peatumise ja parkimise ning hädapeatamisega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Luuu eeldused peatumiseks ja parkimiseks ning hädapeatamiseks vajalike teadmiste kujunemiseks ning motivatsiooni suurendamiseks peatumise ja parkimisega ning hädapeatamisega seotud reeglite järgimiseks.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> · teab ja oskab probleemülesandeid lahendades kasutada parkimise ja peatumisega ning hädapeatamisega seotud liiklusreegleid; · teab kuidas parklas ja parkimismajas ohutult ja teisi liiklejaid arvestavalt käituda; · on rohkem motiveeritud peatumise ja parkimisega ning hädapeatamisega seotud reegleid järgima.
Iseseisva töö sisu	Töö kohustusliku kirjandusega, lahendada temaatilised küsimused liiklustestides.
Kohustuslik kirjandus	Vaadata läbi LS § 61 – 68.
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Uue teema käsitlemist tutvustatakse õpiväljundeid ja püstitatakse eesmärk. Järgneb suhtluspõhine loeng ning arutelu. Arutelud, probleemülesannete lahendamine, küsitlemine.
Hindamismeetodid	Probleemülesannete lahendamine, küsitlemine.
Hindamiskriteerium	Osalenud probleemülesannete lahendamisel ja osalenud küsitlusel.

T 2.5.	Käitumine liiklusõnnetuse korral
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 2. moodulisse.
Aine maht	2 õppetundi, iseseisva töö maht 2 tundi
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. moodul.
Aine lühikirjeldus	Liiklusõnnetus on riskiolukord, kuhu ükski juht ei taha sattuda. Kui aga liiklusõnnetus siiski juhtub, eeldab see juhilt kindlate reeglite järgi käitumist. Omandatakse liiklusõnnetuse korral käitumisega seotud reeglid. Lahendatakse liiklusõnnetuse korral käitumisega seotud probleemülesandeid. Analüüsitakse liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgi ohutuse ja liikluskindlustusseaduse seisukohast.
Aine üldeesmärgid	Luuu eeldused liiklusõnnetuse korral õige ja ohutu käitumise jaoks vajalike teadmiste kujunemiseks.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> · teab kuidas liiklusõnnetuse korral õigesti käituda; · teab liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgi.
Iseseisva töö sisu	Töö Liiklusseadusega ja Liikluskindlustuse seadusega. Külastada Eesti Liikluskindlustuse Fondi kodulehte (http://www.lkf.ee/)
Kohustuslik kirjandus	Liiklusseaduse paragrahvid: 168 kuni 171. Liikluskindlustuse seadus (https://www.riigiteataja.ee/akt/721861?leiaKehtiv).
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Uue teema käsitlemist tutvustatakse õpiväljundeid ja püstitatakse eesmärk. Järgneb suhtluspõhine loeng ning arutelu. Arutelud. Pildi sisse minek. Rühmatöö.
Hindamismeetodid	Arutelu, rühmatöö. Teise mooduli kohta läbitud valikvastustega test.
Hindamiskriteerium	Osales arutelus ja rühmatöös. Teise mooduli kohta valikvastustega test 90 % vastustest õigesti vastanud järgmiseks loenguks.

T 3.1.	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 3. moodulisse.
Aine maht	2 õppetundi, iseseisev töö 2 tundi
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul.
Aine lühikirjeldus	Omandatakse möödasõidu, möödumisega ning ümberpõikega seotud reeglid. Arutletakse selle üle, milliseid ohte võib möödasõidul ette tulla ja kuidas neid ohte vältida. Analüüsitakse möödasõidu, möödumise ja ümberpõikega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid oleks saanud ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Luuu eeldused ohutuks möödasõiduks, möödumiseks ja ümberpõikeks vajalike teadmiste kujunemiseks ning motivatsiooni suurendamiseks kaaluda hoolega möödasõiduvajadust.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> · teab ohutuks möödasõiduks vajalikke eeldusi; · teab kuidas ohutult mööda sõita, mööduda ja ümber põigata; · teab kuidas käituda möödasõidetava rollis; · on rohkem motiveeritud kaaluma möödasõidu vajadust ohutuse tagamise eesmärgil.
Iseseisva töö sisu	Lahendada teemakohaseid liiklusteste.
Kohustuslik kirjandus	Liiklusseaduse paragrahvid: 51 kuni 55.
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Uue teema käsitlemist tutvustatakse õpiväljundeid ja püstitatakse eesmärk. Loengu alguses rühmatöö: kuidas kujutate ette ohutut möödasõitu. Järgneb suhtluspõhine loeng ning arutelu.
Hindamismeetodid	Rühmatöö, arutelu.
Hindamiskriteerium	Osales rühmatöös ja arutelus.

T 3.2.	Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 3. moodulisse.
Aine maht	1 õppetund, iseseisev töö 1 tund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul.
Aine lühikirjeldus	Sõitu planeerides on võimalik teekonnaga seotud ohte vältida – marsruudi ja aja valik, sõiduki ettevalmistus sõiduks, vajaminev varustus, vajalikud puhkepausid, juhi seisund jms.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused arusaama kujunemiseks, et sõitudega seonduvat aegsasti planeerides saab mõjutada sõidu ohutust. Luua eeldused motivatsiooni suurendamiseks sõiduga seonduvat riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> · teab, milliseid ettevalmistusi tuleks enne pikemat või lühemat sõitu teha; · mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust; · on rohkem motiveeritud sõiduga seonduvat planeerima; · teab, et sõitu kavandades tuleb hinnata ja arvesse võtta tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina (nt elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus, halb nägemine jms).
Iseseisva töö sisu	Kavandada teekond Tallinnast Pärnusse. Millile pöörata tähelepanu enne nii pikka teekonda. Lahendada teemakohaseid liiklusteste.
Kohustuslik kirjandus	Liiklusseadus, maanteede atlas, Tallinna linna kaart, Google Maps
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Uue teema käsitlemist tutvustatakse õpiväljundeid ja püstitatakse Eesmärk. Loengu alguses arutelu teekonna kohta Tallinn Pärnu. Järgneb suhtluspõhine loeng ning arutelu. Olustiku seostamine.
Hindamismeetodid	Arutelu.
Hindamiskriteerium	Osales arutelus.

T 3.3.	Keskkonda säästev auto kasutamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 3. moodulisse.
Aine maht	1 õppetund, iseseisev töö 2 tundi
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul.
Aine lühikirjeldus	Auto kasutamisega kaasneb kahju keskkonnale. Kuidas saab seda kahjulikku mõju vähendada? Sõiduviisi valikuga, sõidu planeerimisega, auto korralise hooldamisega, eelsoojendi kasutamisega, auto valikuga ostes jms. Arutletakse vajadustest lähtuvalt võimaluste üle säästa ja milliseid meetmeid keegi on nõus keskkonna säästmiseks tarvitusele võtma.

Aine üldeesmärgid	Luu eeldused auto säästlikuks kasutamiseks vajalike teadmiste kujunemiseks. Luua eeldused motivatsiooni suurendamiseks autot kasutades keskkonda säästa. Luua eeldused enesehinnanguks – kui motiveeritud keegi on autot keskkonda säästvalt kasutama.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> · teab kuidas auto kasutamine keskkonnale mõjub ja kuidas seda kahjulikku mõju saab vähendada; · oskab leida auto kasutaja juhendist teavet keskkonna säästmise kohta; teab kuidas jälgida kütuse kulu; · on rohkem motiveeritud autot kasutades keskkonda säästma; mõistab, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis.
Iseseisva töö sisu	Internetist info hankimine auto keskkonnasäästliku kasutamise kohta.
Kohustuslik kirjandus	Otsida iseseisvalt internetist.
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Uue teema käsitlemist tutvustatakse õpiväljundeid ja püstitatakse eesmärk. Loengu alguses arutelu (Milliseid eeliseid toob kaasa keskkonda säästev sõiduki kasutamine). Järgneb suhtluspõhine loeng ning arutelu.
Hindamismeetodid	Arutelu.
Hindamiskriteerium	Osales arutelus.

T 3.4.	Sõiduki juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 3. moodulisse.
Aine maht	1 õppetund, iseseisev töö 1 tund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul.
Aine lühikirjeldus	Rasketes tee- ja ilmastikuolud põhjustavad tee ja rattavahelise haardumise või nähtavuse halvenemise. Kuidas sellistes rasketes oludes ohutult sõidukit juhtida? Selleks, et juht saaks sõita ohutult (suudaks säilitada tee ja ratta vahelise haardumise, oskaks valida oludele vastava sõidukiiruse ja õige pikivahe), peab ta arvestama asjaoluga, et sõidukile mõjuvad jõud, mis võivad töötada vastupidiselt juhi soovile. Mõistes sõidukile mõjuvaid jõude ja kuidas juht oma käitumisega saab neid jõudusid muuta, saab sõites neid arvestada. Arutletakse järgmistel teemadel: peatamisteed = reageerimisteed + pidurdusteed; reageerimisaeg, pidurdusteede sõltuvus sõidukiirusest, haardumisest ja massist, tsentrifugaaljõud, inerts, kineetiline energia, jääkkiirus, kokkupõrkel vallanduvad jõud jms.
Aine üldesmärgid	Luu eeldused rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõitmiseks vajalike teadmiste kujunemiseks. Luua eeldused rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõitmisega seotud ohtude mõistmiseks ja teadmiste kujunemiseks kuidas neid ohte vältida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> · teab sõidukile mõjuvate jõudude olemust ja oskab neid oma sõidus arvestada; · teab rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõiduki juhtimisega seotud ohte ja kuidas neid ohte on oma käitumisega võimalik vältida.
Iseseisva töö sisu	Talvesõidukool I, talvesõidukool II, talvesõidukool III, talvesõidukool IV http://www.mnt.ee/index.php?id=12595
Kohustuslik kirjandus	Otsida iseseisvalt internetist.
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Uue teema käsitlemist tutvustatakse õpiväljundeid ja püstitatakse eesmärk. Loengu alguses rühmatöö (Millal on teeolud rasketes). Arutelu. Järgneb suhtluspõhine loeng ning arutelu.
Hindamismeetodid	Arutelu. Rühmatöö.
Hindamiskriteerium	Osalet rühmatöös ja arutelus.

T 3.5.	Peatamisteede pikkest mõjutavad tegurid
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 3. moodulisse.
Aine maht	2 õppetundi, iseseisev töö 2 tundi

Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul.
Aine lühikirjeldus	Juht peab olema võimeline valima oludele vastava sõidukiiruse ja teadma, kui palju tuleb sõites enda ümber ruumi hoida. Samuti peab ta teadma, kui kiiresti on võimalik sõiduk peatada. Peatamisteedkonna pikkus sõltub sõiduki sõidukiirusest ja tehnilisest seisundist, juhi oskusest pidurdada, reageerimiskiirusest, teoludest jms. Selgitatakse pidurdusteedkonna sõltuvust teekatte iseärasustest ja sõidukiirusest ning et väiksema sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt peatamisteedkonna pikkust.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused vajalike teadmiste kujunemiseks oludele vastava sõidukiiruse, ohutu piki- ja külgsuuna valikuks. Juht peab mõistma tee- ja ilmastikuolude mõju rehvi haardumisele teepinnaga. Luua eeldused mõistmaks, et sõidukit ei saa hetkega seisma jätta ja seepärast tuleb sõites enda ümber hoida piisavalt ruumi; kui ruumi on vähe, tuleb vähendada sõidukiirust.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> · teab, kui palju kulub aega ja ruumi, et sõiduk peatada; · mõistab, et väiksema sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõidukit peatada; · mõistab erinevate tee- ilmastikuolude iseärasusi ning nende mõju sõiduki juhitavusele; · omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgsuuna.
Iseseisva töö sisu	Lahendada liikluste.
Kohustuslik kirjandus	Lahendada liikluste.
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Uue teema käsitlemist tutvustatakse õpiväljundeid ja püstitatakse eesmärk. Õppetundides kasutatakse abivahenditena videofilmide ja slaidide näitamist koos õpetaja enda näidetega liiklusest. Loengu alguses arutelu, kiirusketta vaatlemine.
Hindamismeetodid	Arutelu.
Hindamiskriteerium	Osa arutelus.

PT	Pimedaajal sõiduki juhtimine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava teooriaõppe pimedaaja koolitusse
Aine maht	1 kohustuslik õppetund, mis viiakse läbi praktikumina
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1 moodul. Kui algastme koolitus läbiti ajal, mil pole pimeda aega, siis tuleb pimeda aja koolitus läbida simulaatoril.

Aine lühikirjeldus	Pimeda ajal sõites tuleb osata valida sõidukiirus, mis võimaldab sõiduki peatada nähtavuse piires. Omandatakse tulede kasutamise seotud reeglid. Näidatakse nähtavust erinevate tuledega vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites; millised on juhi võimalused erineva sõidukiiruse puhul ohu märkamisel tegutseda; kuidas muuta teel seisev sõiduk ja sõiduki ümber toimetavad inimesed teistele liiklejatele nähtavaks. Praktikum viiakse läbi õppesõiduväljakul. Kui puudub pime aeg, siis õpe läbitakse nõuetele vastaval simulaatoril.
Aine üldeesmärgid	Luuu eeldused tulede õigeks kasutamiseks vajalike teadmiste kujunemiseks ja mõistmaks pimeda ajal sõitmisega seonduvaid ohte ning kuidas juht saab neid ohte oma käitumisega vältida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> ✓ teab, kuidas tulesid nähtavuse parandamiseks õigesti kasutada vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites, peatudes ja parkides ning hädapeatuse korral; ✓ mõistab, et pimeda ajal on nähtavus palju halvem kui valge ajal vaatamata tulede õigele kasutamisele ning teab, et seda puudujääki saab kompenseerida sõidukiiruse vähendamisega; ✓ omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgvahega; ✓ saab aru pimedal ajal esinevatest, eriti kergliiklust puudutavatest, ohtudest.
Iseseisva töö sisu	Lahendada liiklusteste.
Kohustuslik kirjandus	Lahendada liiklusteste.
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega. Praktikumi juhivad õpetaja suunavate küsimustega, kasutades nn arengutreeningu meetodit (inglise keelne coaching). Individuaalselt kontrollib õppejõud õpiväljundite saavutamist praktikumi lõpus õpilasele esitatud küsimustiku põhjal.
Hindamismeetodid	Arutelu. Küsimuste esitamine.
Hindamiskriteerium	Osales arutelus ja küsimustele vastamises.

2. ESMAÕPPE ALGASTE AINEKAARDID

Sõiduõpe (Tabel 3)

S 1.1	Juhi tööasend ja turvavarustus
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 1. moodulisse.
Moodul 1 ja 2 maht kokku	Vähemalt 16 kohustuslikku sõidutundi. Vajadusel määratakse sõidutundide kogumaht sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutund, kuid mitte vähem kui on vaja aine õpiväljundite saavutamiseks.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe moodul 1 ained "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest" ning "Iseseisvaks õppimiseks juhendamine".
Aine lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi kus muud liiklust ei häirita ega ohustata, muuks liikluseks suletud alal, õppesõiduväljakul. Omandatakse sõiduks valmistumiseks vajalikud oskused – juhi tööasendi reguleerimine, oskus aidata sõitjatel turvavarustus kinnitada, oskus kontrollida sõiduki vastavust tehnonõuetele, oskus aru saada, millal sõiduki kasutamine on ohtlik.
Aine üldeesmärgid	Luuakse eeldused enne sõidu alustamist enda ja teiste liiklejate ohutuse tagamiseks vajalike oskuste kujunemiseks. Luuakse eeldused motivatsiooni suurendamiseks kasutada turvavarustust ja nõuda turvavarustuse kasutamist sõitjatel .
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> · oskab teostada sõiduki sõidueelset kontrolli, kasutades mh sõiduki käsiraamatut; · oskab reguleerida tööasendi ja tahavaatepeeglid juhile sobivaks; · oskab ise kasutada sõiduki turvavarustust ja aidata kaassõitjatel kinnitada turvavarustust; selgitada turvavarustuse kasutamise vajalikkust; · oskab kasutada sõidukile paigaldatud lisa- ja mugavusseadmeid; · teab juhi vales tööasendist ja turvavarustuse vales kasutamisest tulenevaid ohte; · on rohkem motiveeritud kasutama turvavarustust ja nõudma turvavarustuse kasutamist sõitjatel.
Iseseisva töö sisu	Pole.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine	Kohtudes õpilasega tekitan vestluse (näiteks" Kuidas on läinud", „Kas keegi juhendajaks hakkab" jne.) Kuna S1.1 ja S1.2 teostatakse õppeplatsil, siis asun ise auto rooli ja õpilane kõrvalistmele. Seejärel tutvustab õpetaja õpilasele tänase sõidu teemad ja palub õpilasel seada tunni eesmärgi, et milliste oskusteni ta täna välja jõuda soovib. Sõites platsile näitlikustab õpetaja milliseks peavad õpilase sõidu oskused välja kujunema. Sõiduõpetaja kommenteerib oma sõitu. Välisvaatluse käigus selgitatakse milline peab olem auto tehniline korrashoid. Seejärel autos õige juhtimisasend,

	turvavarustuse seadistamine ja kinnitamine ning juhtimisseadmetega tutvumine.
Hindamis meetodid	Arutelu
Hindamiskriteerium	Osales arutelus.

S 1.2	Sõiduki käsitsemine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 1. moodulisse.
Moodul 1 ja 2 maht kokku	Vähemalt 16 kohustuslikku sõidutundi. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutund, kuid mitte vähem kui on vaja aine õpiväljundite saavutamiseks.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe moodul 1 ained "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest" ning "Iseseisvaks õppimiseks juhendamine".
Aine lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi kus muud liiklust ei häirita ega ohustata, liikluseks suletud alal, õppesõiduväljakul ja/või selleks kohandatud simulaatoril. Harjutatakse mootori käivitamist, sõiduki juhtimisseadmete käsitlemist, manööverdämist, märgu andmist, sujuvat liikumist, sõidu lõpetamist, pidurdämist jms. Harjutämist jätkatakse kuni saavutatakse sõiduki käsitlemise vilumus tasemel, mis on vajalik sõidu õpingute alustämiseks vähese liiklusega teel.
Aine üldeesmärgid	Luuakse eeldused sõiduki käsitlemisoskuste kujunemiseks, mis on vajalikud sõiduõppe jätkämiseks vähese liiklusega teedel. Õpilane oskab paigalt võtta, sõidukit sujuvalt ja äkkpidurdämiseiga peatada ning sõidurada vahetada
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> · oskab käsitseda sõidukit tasemel, mis võimaldab jätkata sõidu õppämist vähese liiklusega teedel; · teab sõiduki vale käsitlemisega seonduvaid ohte ja mõju keskkonnale; · omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki käsitlemisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; · tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki käsitlemisega ning oskab oma käitümises nendega arvestada;
Iseseisva töö sisu	Võimalusel juhendaja kaasämine.
Õpetämise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimise ja hindämine	Teema tutvustus. Õpilane seab endale eesmärgi. Käivitämine, kohalt võtt, peatumine, pöörämine (ruudu sõitmine koos suunamärguandega), sujuv käiguvahetus. Lõpuks sirgjooneline ja pöördeiga tagurdämine eesmärgiga liikuda nii aeglaselt kui võimalik. Seejärel tuleb teha kokkuvõte. Õpilane hindab 10 palli skaalal, et kas ta saavutas täna oma eesmärgi, mis sai sõidu alguses seatud. Kui õpilane pakkus vähem, kui 10, siis palun välja tuua need puudused mille tõttu õpilane ei saanud endale 10 palli panna ja palun õpilasel kirjeldada, et mida ta järgmises

	sõidus teeks teistmoodi või mida ta ette võtaks selleks, et tänane puudus paraneks. Koos seame hinde A või MA. Seejärel tagasisõit alguskohta, mille jooksul tutvustan järgmise sõidu teema (mida me tegema hakkame). Lõpetan sõidu õpilast julgustades.
--	--

S 2.1.	Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 2. moodulisse.
Moodul 1 ja 2 maht kokku	Vähemalt 16 kohustuslikku sõidutundi. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 4 sõidutundi, kuid mitte vähem kui on vaja aine õpiväljundite saavutamiseks.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1. moodul ained.
Aine lühikirjeldus	Viimistletakse sõiduki käsitlemise vilumust tasemeni, mis on vajalik sõiduõppe jätkamiseks erinevates liiklussituatsioonides. Harjutatakse liikluses osalemiseks vajalikke oskusi vastavalt regiooni eripärale: tähelepanu suunamist liikluses olulisele, ohutu liiklemise põhimõtete kohaldamist, teiste liiklejatega arvestamist, õige asukoha valikut teel; teede lõikumisaladele, teega külgnevatele aladele, raudteeülesõidukohale lähenemist ja nende ületamist; sõidujärjekorra reeglite kohaldamist; peatumist ja parkimist, manöövrите sooritamist jms. Juhitakse tähelepanu liikluses osalemisega seotud ohtudele ja nende vältimise võimalustele.
Aine üldeesmärgid	Luuakse eeldused liikluses osalemiseks vajalike oskuste kujunemiseks tasemeni, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks erinevates liiklussituatsioonides. Luuakse eeldused valmiduse kujunemiseks võtta juhina vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest. Luuakse eeldused realistlikku arusaama kujunemiseks isiklikest, vähese liiklusega teedel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutust oma õppimise eest
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> · oskab käsitseda sõidukit viisil, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks erinevates liiklussituatsioonides; · omab vajalikke oskusi liiklemiseks vähese liiklusega teel; · oskab peatuda ja parkida teel; · teab vähese liiklusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida; · mõistab, et juhil kui suurema ohu allika valdajal, tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest; · omab realistlikku arusaama isiklikest, vähese liiklusega teedel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; · tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega vähese liiklusega teedel, ning oskab oma käitumises nendega arvestada.

Iseseisva töö sisu	Võimalusel juhendaja kaasamine.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine	Iga teema alguses seab õpilane omale eesmärgi. Õppemeetod on arengutreening. Avatud küsimused. Kokkuvõtted. Õpilane hindab 10 palli skaalal, et kas ta saavutas sõidu lõpuks oma eesmärgi, mis sai sõidu alguses seatud. Kui õpilane pakkus vähem, kui 10, siis palun välja tuua need puudused mille tõttu õpilane ei saanud endale 10 palli panna ja palun õpilasel kirjeldada, et mida ta järgmises sõidus teeks teistmoodi või mida ta ette võtaks selleks, et tänane puudus paraneks. Koos seame hinde A või MA. Kui tuli hinne MA, siis uut teemat ma ei nimeta, vaid selgitan, et tänane teema läheb kordamisele. Kui tuli hinne A, siis räägin järgmise sõidu teemast ja kuidas õpilane saab ennast selleks ette valmistada.

S 2.2.	Sõiduki juhtimine erinevates liiklussituatsioonides
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 2. moodulisse.
Moodul 1 ja 2 maht kokku	Vähemalt 16 kohustuslikku sõidutundi. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 10 sõidutundi, kuid mitte vähem kui on vaja aine õpiväljundite saavutamiseks..
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1. moodul ained ja 2. mooduli aine "Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel".
Aine lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi keerulisema ja tihedama liiklusega teedel. Viimistletakse sõiduki käsitsemise vilumust tasemeni, mis on vajalik sõiduõppe jätkamiseks 3. moodulis. Harjutatakse liikluses osalemiseks vajalikke oskusi vastavalt Eestimaa regiooni eripäradele: tähelepanu suunamist liikluses olulisele, ohutu liiklemise põhimõtete kohaldamist, teiste liiklejatega arvestamist, õige asukoha valikut teel; teede lõikumisaladele, teega külgnevatele aladele, raudteeülesõidukohale lähenemist ja nende ületamist; sõidujärjekorra reeglite kohaldamist; peatumist ja parkimist, manöövrите sooritamist jms. Juhitakse tähelepanu liikluses osalemisega seotud ohtudele ja nende vältimise võimalustele.
Aine üldeesmärgid	Luuakse eeldused liikluses osalemiseks vajalike oskuste kujunemiseks tasemeni, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks 3. moodulis. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutus oma õppimise eest. Luua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks erinevates liiklussituatsioonides osalemisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.

Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> · oskab käsitseda sõidukit viisil, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks 3. moodulis; · omab erinevates liiklussituatsioonides toimetulekuks vajalikke oskusi teel; · teab erineva liiklusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida; · mõistab, et juhil kui suurema ohu allika valdajal, tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest; · omab realistlikku arusaama isiklikest, erineva liiklusega teel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; · tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega erineva liiklusega teedel ning oskab oma käitumises nendega arvestada; · kohanema liikluses toimuvate muutustega; · on võimeline hindama võimaliku liiklusohtliku olukorra tõsidust ja reageerima kohaselt; · on võimeline liiklusoludega arvestades sõidukit juhtima antud teelõigul lubatud suurima sõidukiirusega.
Iseseisva töö sisu	Võimalusel juhendaja kaasamine.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine	<p>Iga teema alguses seab õpilane omale eesmärgi. Õppemeetod on arengutreening. Avatud küsimused. Kokkuvõtted.</p> <p>Õpilane hindab 10 palli skaalal, et kas ta saavutas sõidu lõpuks oma eesmärgi, mis sai sõidu alguses seatud. Kui õpilane pakkus vähem, kui 10, siis palun välja tuua need puudused mille tõttu õpilane ei saanud endale 10 palli panna ja palun õpilasel kirjeldada, et mida ta järgmises sõidus teeks teistmoodi või mida ta ette võtaks selleks, et tänane puudus paraneks. Koos seame hinde A või MA. Kui tuli hinne MA, siis uut teemat ma ei nimeta, vaid selgitan, et tänane teema läheb kordamisele. Kui tuli hinne A, siis räägin järgmise sõidu teemast ja kuidas õpilane saab ennast selleks ette valmistada.</p>
Juhendaja roll ja võimalused juhendaja kaasamiseks juhi ettevalmistamisel täiendava sõidupraktika saamiseks	Aidata õpilasel harjutada sõidutunni ajal tehtud toiminguid ja ülesandeid. Sõita õpilasega võimalikult palju, et arendada sõiduuskust.

S 3.1.	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 3. moodulisse.

Moodul 3 maht	Vähemalt 6 kohustuslikku sõidutundi. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutund, kuid mitte vähem õpiväljundite saavutamiseks.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1. mooduli ained ja 2. mooduli ained.
Aine lühikirjeldus	<p>Aine raames väljaspool asulat läbiviidavas sõidutunnis rakendatakse teooriaõppes omandatud teadmisi pärisuunas ja vastassuunas möödasõidu, möödumise ja võimalusel ka überpõike kohta – ohutuks möödasõiduks vajalike eelduste olemasolu hindamine, käitumine möödasõitja ja möödasõidetava rollis, ohu ilmne misel möödasõidu katkestamine jms. Tavaliselt on õppesõidukiga keeruline leida võimalust möödasõidu õpetamiseks – pole sõidukeid, kellest mööda sõita. Seepärast viiakse sõidutund läbi 2-3 õppesõidukiga. Jäädes sõitma 10-20 km/h väiksema sõidukiirusega kui on suurim lubatud sõidukiirus ja/või oludele vastav sõidukiirus konkreetsel teelõigul, saab kordamööda pakkuda üksteisele võimalust mööda sõita. Kui koolil on ainult üks õppesõiduk, siis teiseks sõidukiks võib olla ka mõni muu, õppesõidukiks mitte kohandatud harjutuse läbiviimist abistav sõiduk, kuid oma sõidutunni juhib iga õpilane õppesõidukiga.</p> <p>Sõidutunni käigus juhib iga õpilane vähemalt ühe sõidutunni. Sellel ajal kui üks õpilastest sõidab, jälgivad teised tema sõitu. Reflekteeritakse nähtu ja kogetu üle – kas möödasõit oli ohutu, kuidas minul läks võrreldes teistega, mis läks hästi, mida võiks teha teist moodi, kas pikivahe enne ja pärast möödasõitu oli piisav, kas manööver tehti õigesti jms. Sõidutundi juhib õpetaja suunavate küsimustega, kasutades nn arengutreeningu meetodit.</p>
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused ohutuks möödasõiduks, möödumiseks ja überpõikeks ning väljaspool asulat peatumiseks ja parkimiseks vajalike oskuste kujunemiseks. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutus oma õppimise eest. Lua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks isiklikest, möödasõidu, möödumise, überpõike, peatumise ja parkimisega väljaspool asulat seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ oskab hinnata ohutuks möödasõiduks vajalike eelduste olemasolu; ✓ mõistab, et möödasõit ei ole kohustuslik manööver; ✓ oskab ohutult mööda sõita nii pari- kui ka vastassuuna vööndi kaudu; ✓ oskab käituda möödasõidetava rollis; ✓ oskab peatuda ja parkida väljaspool asulat; ✓ omab realistlikku arusaama isiklikest, möödasõidu, möödumise, überpõike, peatumise ja parkimisega väljaspool asulat seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.
Iseseisva töö sisu	Tuletada meelde teorias läbitud möödasõidu reegleid. Enne sõidutundi iseseisev töö- Liiklusseadus § 2 lg 44, 45, 101. § 51-55.

<p>Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine</p>	<p>Aine raames viiakse läbi sõidutund teelõigul, kus möödasõidu, möödumise ja ümberpõike õpetamisega teisi liiklejaid oluliselt ei häirita. Seepärast viiakse sõidutund läbi 2-3 õppesõidukiga. Jäädes sõitma 10-20 km/h väiksema sõidukiirusega kui on suurim lubatud sõidukiirus ja/või oludele vastav sõidukiirus konkreetsel teelõigul, saab kordamööda pakkuda üksteisele võimalust mööda sõita. Sõidutunni käigus juhib iga õpilane sõidukit vähemalt ühe sõidutunni. Sellel ajal, kui üks õpilastest sõidab, jälgivad teised tema sõitu. Sõidutundi juhib õpetaja suunavate küsimustega, kasutades nn arengutreeningu meetodit. Sõiduõpe on võimalik läbida selleks kohandatud simulaatoril. Hindamismeetodid: Harjutus (manöövrite sooritamine). Hindamiskriteeriumid: Õpilane kommenteerib oma sõitu, hindab oma toimetulekut erinevate manöövrite sooritamises. Reflekteeritakse nähtu ja kogetu üle –kas möödasõit oli ohutu, kuidas minul läks võrreldes teistega, mis läks hästi, mida võiks teha teist moodi, kas pikivahe enne ja pärast möödasõitu oli piisav, kas manööver tehti õigesti jms.Moodustub ühtne arusaam ohutust möödasõidust, möödumisest ning ümberpõikest.</p> <p>Osales õppeprotsessis ja sooritas ohutu möödasõidu. (A)</p>
---	---

S 3.2.	Sõiduki juhtimine planeeritud teekonnal
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 3. moodulisse.
Maht	Vähemalt 6 kohustuslikku sõidutundi. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 2 sõidutund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1. ja 2. moodul.
Aine lühikirjeldus	Õpilane planeerib sõidu punktist A punkti B ja sõidab sihtpunkti plaani kohaselt. Sõitu planeerides kasutatakse navigeerimisaset ja/või kaarti . Planeeritud teekonnal sõites on oluline pöörata tähelepanu sõiduraja valikule riski vältimise eesmärgil ja harjutada sõitu juhatusmärkide järgi. Soovitatav kasutada selle teema läbimisel rühmaõpet. Iga õpilane peab juhtima ühe sõidutunni.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused arusaama kujunemiseks, et sõitudega seonduvat aegsasti planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust. Luua eeldused motivatsiooni suurendamiseks sõiduga seonduvat planeerida.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ oskab nii asulas kui ka väljaspool asulat sõitu planeerida ja koostatud plaani järgi sõita; ✓ mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust;

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ on rohkem motiveeritud sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima. ✓ sõiduteekonda kavandades hindab ja võtab arvesse tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina, näiteks elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus, halb nägemine.
Iseseisva töö sisu	Õpilane planeerib teekonna punktist A punkti B võttes arvesse liikluskeskkonda.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine	<p>Õpilane on koostab kaarti kasutades marsruudi. Seejärel läbib õpilane oma koostatud marsruudi, mis sisaldab nii asulasiseseid kui ka asulaväliseid teid. Õpilane läbib marsruudi linnas tuginedes enda koostatud plaanile ja juhatusmärkidele.</p> <p>Hindamismeetodid: Õpilane läbib oma koostatud marsruudi. Õpiväljundid eeldavad ka arutelu sõidu lõpus.</p> <p>Hindamiskriteeriumid: Õpilase hinnangud õpiväljundite saavutamise kohta langevad kokku õpetaja omadega. Õpilane on ohutult ja liiklusseadust järgides läbinud oma planeeritud marsruudi.</p> <p>Hidamine: osales õppeprotsessis, oli kavandanud teekonna, oskas sõita suunaviitade järgi. (A)</p>

S 3.3.	Keskkonda säästev sõiduki juhtimine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 3. moodulisse.
Maht	Vähemalt 6 kohustuslikku sõidutundi. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1. ja 2. moodul.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 2 sõidutundi.
Aine lühikirjeldus	Autojuhi peamised võimalused sõites keskkonda säästa on: teha tähelepanekuid piisavalt kaugelt, hoida piisavat piki- ja külgvahet, planeerida sõitu eesmärgiga võimaluse korral mitte seisma jääda, kasutada antud olukorras võimalikult kõrget käiku, kiirendada reipalt. Rõhutatakse, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis. Sõidu ajal mõõdetakse keskmist kütusekulu, aega ja keskmist kiirust.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused keskkonda säästva sõiduviisi kujunemiseks. Lua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks isiklikest, säästliku sõiduviisiga seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Toetada plaani koostamist tegevuste kohta, mida harjutada esmase juhiloa omamise ajal, süvendamaks oskusi sõita keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ oskab juhtida sõidukit keskkonda säästvalt; ✓ mõistab, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis, milles ei ole midagi keerulist;

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ on rohkem motiveeritud juhtima sõidukit keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt; ✓ omab realistlikku arusaama isiklikest, säästliku sõiduviisiga seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; ✓ on teinud plaani, mida harjutada esmase juhiloa omamise ajal, süvendamaks oskusi sõita keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
Iseseisva töö sisu	Ei ole
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine	<p>Harjutatakse aine lühikirjelduses toodut. Kasutatakse Eco drivingu juhiseid. Õpetaja ja õpilane sõidavad sama teekonda. Sõidutunni alguses nullitakse pardaarvutil keskmise kütusekulu näitaja ning leitakse omaniku manuaalist keskmise kütusekulu näitaja antud auto jaoks. Sõidutunni lõpus võrreldakse saadud tulemust mainitud näitajatega. Eraldi rõhku pannakse tähelepanu jaotusele ja õige sõidutehnika kasutamisele (mootoriga/käiguga pidurdamine, käiguvalik jm). Tunni lõpus tehakse lühianalüüs, kus tuuakse välja antud teema raames õpilase tugevamad ja nõrgemad küljed, tehakse järeldused.</p> <p>Põhirõhk on sellel, et õpilane jõuaks arusaamisele, et rahuliku ja mõõduka sõiduga hoides korralikku pikivahet ning jälgides liiklust pikalt ette on võimalik saavutada ajaline võit, kütuse kokkuhoid ning ohutus. Hindamine: õpilane sõidab säästlikult ja ohutult ning parandab oma esimese sõidu tulemust. (A).</p>

S 3.4	Algastme libedasõidu harjutuste sooritamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste sõiduõppe 3. moodulisse
Moodul 3 maht	Vähemalt 6 kohustuslikku sõidutundi. Vajadusel sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalses õppekavas.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1. ja 2. moodul.
Aine lühikirjeldus	Oludele vastava sõidukiiruse ja ohutu piki- ja külgsuuna valikuks peab õpilane teadma, kui kiiresti on ta võimeline sõidukit peatama. Sõidutunnis harjutatakse äkkpidurdamist (erinevatel sõidukiirustel) erinevates teeludes ning kurvis sõitmist. Harjutused viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused äkkpidurdamiseks vajalike oskuste kujunemiseks. Luua eeldused realistlikku arusaama kujunemiseks isiklikest, sõiduki peatamisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Luua eeldused

	motivatsiooni suurendamiseks juhtida sõidukit oludele vastava sõidukiiruse ja ohutu piki- ja külgvahega. Luua eeldused iseseisvaks toimetulekuks libedates teeoludes.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> · oskab sooritada äkkpidurduse; · mõistab, et väiksema sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõidukit peatada; · omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki peatamisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; · tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki peatamisega ning oskab oma käitumises nendega arvestada; · omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning ohutu piki- ja külgvahega.
Iseseisva töö sisu	Õpilane peab eelnevalt iseseisvalt tutvuma teema "Peatamisteedkonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine" õppematerjalidega, mis ta on saanud teooriaõppe käigus.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine	Esmaõppe algastme libedasõidu harjutused sooritatakse libedasõidu õppeväljakul, mille vastavuse kohta kehtestatud nõuetele on Maanteeamet väljastanud hinnangu.

PS	Pimeda ajal sõiduki juhtimine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava sõiduõppe pimeda ajal sõiduki juhtimise koolitusse.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1. mooduli sõidutunnid.
Aine lühikirjeldus	Harjutatakse teooriaõppes (praktikumis) "Pimeda ajal sõiduki juhtimine" õpitut tavaliiklusega teel – tulede õiget kasutamist möödasõidul ja vastastikusel kohtumisel ning peatumisel, oludele vastava sõidukiiruse valikut, tähelepanu suunamist jms. Kui puudub pime aeg, siis sõiduõppe läbitakse nõuetele vastaval simulaatoril.

Aine üldeesmärgid	Luu eeldused pimedal ajal sõiduki juhtimiseks vajalike oskuste kujunemiseks ja pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud ohtude mõistmiseks. Luu eeldused realistliku arusaama kujunemiseks isiklikest, pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Luu eeldused motivatsiooni suurendamiseks juhtida sõidukit pimedal ajal oludele vastava sõidukiiruse ja ohutu piki- ja külgsuuna ning kasutada õigesti tulesid.
----------------------	--

Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> ✓ oskab tulede õige kasutamisega parandada juhi nähtavust ja oma sõiduki teistele paremini märgatavaks teha; ✓ mõistab oludele vastava sõidukiiruse valiku vajadust; ✓ teab pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud ohte; ✓ oskab oma käitumisega vähendada pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud riske; ✓ teab isiklikke, pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud, tugevaid ja nõrku külgi; ✓ tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega pimedal ajal ning oskab oma käitumises nendega arvestada.
Iseseisva töö sisu	Liiklusseadusest tuledega seotud paragrahvid läbi lugeda.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega. Näitlikustamine, rühmaõpe. <p>Hindamismeetodid: Arutelu. Küsimuste esitamine.</p> <p>Hindamiskriteeriumid: Osales arutelus ja küsimustele vastamises.</p>

1. LÕPPASTME KOOLITUSE AINEKAARDID

Teoriaõpe (Tabel 4)

LT 1	Keskkonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis. Käitumine libedates teoludes.
Koht õppekavas	Lõppastme koolituse teooriaõpe.
Aine maht	3 õppetundi.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud algastme koolituse õppeained ja algastme pimedate aja koolitus ning väljastatud esmane juhiluba.
Aine lühikirjeldus	Aine raames arutletakse kuidas liiklusõnnetuse peamistest põhjustest tingitud õnnetusi ära hoida. Liiklusõnnetuste peamisteks põhjusteks, mis on otseseks ohuks liiklusohutusele, on lubatud sõidukiiruse ületamine, joobes juhtimine, riskeeriv sõidustiil, turvavarustuse mittekasutamine ja agressiivsus liikluses. Lisaks avaldavad mõju juhile ja on liiklusõnnetuste põhjusteks juhi isiksuseomadused, elustiil, motivatsioon ja seadusekuulekus. Samuti on olulisteks teguriteks eakohane riskikäitumine ja vähene juhtimiskogemus (alla 24 a juhid).
Aine üldeesmärgid	Lua õpikeskkond, kus kujuneb või süveneb arusaam säästliku, ohutu ja teiste liiklejatega arvestava sõiduviisi eelistest. Luuakse eeldused enda isikuga seotud liikluskäitumist mõjutavatest riskidest teadlikuks saamiseks ja oskuste kujunemisele nendega oma käitumises arvestada.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> · teab ohte suurendavaid tegureid liikluses; · mõistab säästliku, ohutu ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi eeliseid; · teab millest sõltub tee ja ratta vaheline haardumine; · tajub ja teab enda isikuga seotud liikluskäitumist mõjutavaid nõrku külgi ning oskab oma käitumises nendega arvestada; · on rohkem motiveeritud sõitma säästlikult, ohutult ja teiste liiklejatega arvestavalt.
Iseseisva töö sisu	Ei ole.
Kohustuslik kirjandus	Ei ole
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Peale eesmärgi tutvustamist alustan klassiga arutelu teemal, et kas keegi on sattunud ise või kaasreisijana liiklusõnnetusse. Kui keegi on siis palun kirjeldada olukorda, miks see võis juhtuda (põhjus). Üldisemalt võiks kohe ka arutada, et mida oleks võinud teha, et õnnetust poleks juhtunud jne.

	<p>Küsin seda, et kes omavad isiklikku sõidukit, nende auto kütusekulu ja kas nad teavad tootja poolseid näitusid sõiduki kütuse kulu kohta, rehvirõhkude kohta jne. Küsin ka ABS ja ESP kohta. Kas õpilased teavad nende süsteemide tööülesannetest midagi ja kas nende isiklikul sõidukil need on olemas.</p> <p>Kogu arutelu on vajalik grupiga kontakti loomiseks ja huvi tekitamiseks.</p> <p>Seejärel tutvustan selle kursuse õpiväljundid.</p> <p>Loeng põhimõttel (kas tuleb meelde, kas mäletate), õpilaste küsitlemine.</p>
Hindamismeetod	Arutelu, küsimused
Hindamiskriteeriumid	Osales arutelus ja küsimustele vastamises.

LT 2	Libedasõidu riskivältimise praktikum
Koht õppekavas	Lõppastme koolituse teooriaõpe.
Aine maht	1 õppetund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud algastme koolituse õppeained ja algastme pimedaja koolitus ning väljastatud esmane juhiluba.
Aine lühikirjeldus	<p>Et juht oleks võimeline valida oludele vastava sõidukiiruse ja teaks, kui palju tuleb sõites enda ümber ruumi hoida, peab teadma, millised on juhi võimalused äkkolukorras käituda (sõiduk seisma jätta, takistusest ümber põigata, juhitud taastada). Praktikum käigus näitlikustatakse, et juhi võimalused äkkolukorras tegutseda sõltuvad sõiduki sõidukiirusest ja tehnilisest seisundist, juhi oskusest pidurdada, reageerimiskiirusest, teoludest jms. Praktikum viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul ja/või selleks kohandatud simulaatoril. Praktikum viiakse läbi rühmaõppena.</p> <p>Rühma maksimumsuurus on 12 õpilast.</p> <p>Praktikumi käigus analüüsitakse peatamistekonna sõltuvust sõidukiirusest, juhi oskusest, sõiduki iseärasustest, pidurdamise viisist, teekatteiseärasustest jms ning mida tuleb arvestada oludele vastava sõidukiiruse valikul. Lisaks analüüsitakse, kui suurt piki- ja külgvahet tuleb hoida ohutuse tagamiseks.</p>
Aine üldeesmärgid	<p>Luu eeldused arusaamise kujunemiseks, et lihtsam juhtida ohutult ja teiste liiklejatega arvestavalt, kui võtta midagi ette äkkolukorras ohutuse taastamiseks, sest juhi võimalused tegutseda äkkolukorras on vähesed. Näidata, et blokeeritud rattaga sõiduk ei ole juhitud ning peatamistekonna pikkus sõltub sõidukiirusest ja teekatte iseärasustest. Lisaks näidata, et sõidukit ei saa hetkega seisma jätta ja seepärast tuleb sõites enda ümber hoida piisavalt ruumi, sest kui ruumi on vähe, siis tuleb vähendada kiirust.</p>

Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> · teab kui palju kulub aega ja ruumi, et sõiduk peatada; · mõistab, et väiksemgi sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõiduk peatada; · mõistab, et libedal teel on pidurdusteedekond palju pikem kui kuival asfaldil; · mõistab, et sõltuvalt ilmaoludest ja teekatete erinevusest on pidurdusteedekonna pikkus erinev; · omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgsuuna.
Iseseisva töö sisu	Ei ole.
Kohustuslik kirjandus	Ei ole
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	Praktikum viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul, mille vastavuse kohta kehtestatud nõuetele on Maanteeamet väljastanud hinnangu. Või läbitakse praktikum selleks kohandatud simulaatoril.
Hindamiskriteerium	Osales praktikumis.

2. LÕPPASTME KOOLITUSE AINEKAARDID

Sõiduõpe (Tabel 5)

LS 1	Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava lõppastme koolituse sõiduõppesse.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud lõppastme koolituse teooriaõppe õppeaine „Säästliku ja keskkonnasõbraliku ning teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine. Käitumine libedates teeoludes“ teema „Säästlik ja sõiduviis“ või teema „Libedus“.
Aine lühikirjeldus	Õpilane ja õpetaja otsivad koostöös võimalusi süvendada keskkonda säästvat, riske vältivat ja teisi liiklejaid arvestavat sõiduviisi. Aine koosneb sõidu hindamise, tagasiside ning keskkonda säästva, riskevältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamise etapist. Sõiduõppe käigus mõeldakse keskmist kütuse kulu, sõiduks kulunud aega ja keskmist kiirust. Kui õpilasel on võimalus ja soov, siis sõidutund viiakse läbi õpilase autoga ja oma vastutusel. Kui õpilase autol ei ole seadmeid, mille abil mõõta keskmist kütuse kulu, sõiduks kulunud aega ja keskmist kiirust, viiakse sõidutund läbi autokooli autoga

Aine üldesmärgid	Luu eeldused keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvenemiseks ja realistlikku arusaamise kujunemiseks isiklikest, sõiduki juhtimisega seotud käitumisharjumustest.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> ✓ omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki juhtimisega seotud käitumisharjumustest; ✓ on rohkem motiveeritud sõitma keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
Iseseisva töö sisu	Õpilane tutvub oma sõiduki kasutusjuhendiga ja selgitab välja valmistaja tehase poolt antud andmed kütuse kulu kohta.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamise ja õpiväljundite tutvustamisega. Toimub sõiduteekonna tutvustus GPSil, õpilane otsib auto kasutusjuhendist üles sõiduki kütusekulu. Tund viiakse läbi nn EcoDriving koolitusena. Tunni läbiviimisel tuginen CIECA EcoDringu metoodilisel juhendile. Toimub arutelu, mille jooksul õpilane sõidab õpetaja poolt koostatud marsruudil. Peale sõitu pannakse kirja sõiduki kütusekulu, sõidu aeg ja keskmine kiirus. Õpetaja selgitab mida tema teistmoodi teeb (mootoriga pidurdamine, varem jalg gaasipedaalilt ära, vaatab kaugemale ette). Õpilane sooritab sama sõidu uuesti proovides õpetaja poolt näidatud sõiduvõtteid. Toimub uuesti kütusekulu fikseerimine ja võrdlus. Hindamismeetodid: Arutelu, EcoDriving sõit õpetaja poolt ettevalmistatud marsruudil. Hindamiskriteeriumid: Osaleb arutelus, on võimeline sõitma õpetaja poolt ettevalmistatud marsruudil sõiduki kasutusjuhendis ära toodud ligilähedase kütusekuluga.

LS 2	Libedasõidu riskivältimise harjutuste sooritamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava lõppastme koolituse sõiduõppesse.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud lõppastme koolituse teooriaõpe „Säästliku ja keskkonnasõbraliku ning teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine. Käitumine libedates teeoludes“ ja libedasõidu riskivältimise praktikum.
Aine lühikirjeldus	Sõidutunnid viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul vahetult peale lõppastme koolituse teooriaõppe „ Libedasõidu riskivältimise praktikum “ läbimist. Sõidutunnis analüüsitakse peatamistekonna sõltuvust sõidukiirusest, juhi oskustest, sõiduki iseärasustest, pidurdamise viisist, teekatteiseärasustest jms. Ühtlasi asjaolusid, mida tuleb arvestada oludele vastava sõidukiiruse valikul ning, kui suurt piki- ja külgvahet tuleb hoida. Sõidutunnis harjutatakse äkkpidurdamist, kurvis sõitmist ja seal pidurdamist ning takistusest ümberpõikamist pidurdamisega ja pidurdamiseta.

Aine üldeesmärgid	Luu eeldused oma võimete/oskuste ja toimetuleku võimaluste hindamiseks äkkolukorras käitumiseks ning mõistmaks, et juhi võimalused äkkolukorras midagi ette võtta ohutuse taastamiseks on piiratud. Lisaks luua eeldused motivatsiooni suurenemiseks juhtida sõidukit keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> · omab realistlikku arusaama isiklikest, äkkolukorras toimetulekuks vajalikest oskustest ja võimalustest; · oskab äkkpidurdada; · teab, kuidas kasutada takistusest ümberpõikamiseks vajalikke tehnikaid; · mõistab, et juhi võimalused äkkolukorras midagi ette võtta ohutuse taastamiseks on piiratud; · on rohkem motiveeritud sõitma keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
Iseseisva töö sisu	Ei ole
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine	Lõppastme libedasõidu riskivältimise praktikum ja harjutused viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul, mille vastavuse kohta kehtestatud nõuetele on Maanteeamet väljastanud hinnangu.